

אשכול הקדים כלכלה לבטחון

בפגישתו עם עתונאים הטעים ראש-הממשלה: הצורך בייצוב הכלכלה *
 נכונותו להפגש עם נאצר * אי-שינוי עמדתו ב"פרשת לבון" *
המשך "המדיניות הגרמנית" של הממשלה הקודמת

ראש הממשלה מר לוי אשכול, עבר אחמול "טבילת
 אש" כפולה, בהופיעו - לראשונה מאז כינון הממשלה - בשתי מסיבות
 עתונאים: החילה עם כתבי חוץ ושעה קלה לאחר מכן - במסגרת ארוחת
 צהרים - עם עתונאי ירושלים, אשר ביחד לא השאירו בשאלותיהם שטח
 בלתי מכוסה...

משאלות על יחסי סין-ישראל ועד ל...פרשת לבון.
 הרואה הוא את הפרשה כ"טגורה"? ומה דעתו נוכח האפשרות
 של חידושה? - מר אשכול הצהיר, כי "כחבר ועדת השבעה" לא חל כל
 שינוי בדעתו ובעמדתו. ועם זאת הטעים כי לא הגיעה אליו כל חביעה
 או בקשה לטפל בפרשה מחדש...

לא רצה מר אשכול "להטחב" תוך שאלת הרכבה של ועדת
 השרים לענייני בטחון, אך ציין והטעים, כי בדעתו להפוך ועדה זו לוועדה
 פעילה, להפעילה "באמת באמת", בערך במתכונת של ועדת השרים לענייני
 כלכלה... ולא רצה להרחיב את הדיבור "כשאנחנו עוד עומדים במו"מ"
 כשנחבקש להגיב על הדברים שכתב שר החקלאות, מר משה דיין, על הבדלי
 תפיסות והערכות בשאלות מדיניות הבטחון - וכאן הוסיף ועיר "אני
 יודע מה היה בממשלה בהרכבה הקודם ומה יהיה בממשלה בהרכבה זה.
 מחוץ מכל יש מקום לטעון לחילוקי דעות בעניינים אחראיים בממשלה
 בהרכבה זה"...

שאלות רבות הומטרו על ראש הממשלה בשאלת המיעוט הערבי, וכמובן שלא יכול היה לחדש הרבה במסכת זו, אבל עם זאת - ואגב החוויה דרכים לשיפור המצב כולל הגברת הקליטה של האינטליגנציה הערבית - ציין מר אשכול כי, בין השאר, יעיין גם בשאלת המשכו של "הממשל הצבאי"...

אגב נשאל מר אשכול אם לדעתו היה זה מועיל לו מינה תה-שר ערבי בהחלט למשאלה שהובאה על ידי כמה מחברי הכנסת הערבים. על כך השיב, כי אין הוא רואה בכך את הפתרון, שכן "הדברים צריכים להתחיל מהעומק ולא מהקו העליון" בהוסיפו כי אין פירוש הדבר "שאני מביע מראש יחס שלילי לדבר זה, אבל לא זה עומד על הפרק לפי חפשי"...

מתוך דבריו של ראש הממשלה הסתבר, כי אין הוא מתהלך במחשבה על הרחבת הקואליציה.

בהשיבו לשאלות הלמאי לא צורפה מפ"ם לקואליציה, דבר שהיה בו משום פגיעה במערך החדש לקראת איחוד מפלגות הפועלים אמר: השורש נמצא במערך החדש, ביכולת להביא לידי האחדות ומכאן הקפיצה לממשלה "זה אחת ושתיים" וצריך לשאול את מפ"ם למה אין היא נוחנת יד להחשת אחדות זו. מר אשכול הטעים כי בכינון הממשלה החדשה ראה כצו ראשון קיצור "תקופת המעבר" ככל האפשר וכל מו"ם על שינוי הקואליציה היה בהכרח מעלה עמו סיבוכים - "ועד לבחירות הבאות נשארו רק שנתיים"...

1944

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

גרמניה, נאצר, פירוז גרעיני

מר אשכול הצהיר, כי בשאלה היחסים עם גרמניה המערבית
המשיך הממשלה במדיניותה של הממשלה הקודמת ואשר ליוזמה לקשירת
קשרים דיפלומטיים. "נראה לי שזה צריך לבוא מצד גרמניה" מר אשכול
הכחיש את הידיעות כאילו הוצע להקים משלחת מסחרית גרמנית בישראל
"ואין כל דיון בהצעה כזו" בהוסיפו כי אינו רואה בהקמת משלחת כזו
או נציגוה קונסולאריה פתרון נאות.
בעניין המדענים הגרמנים אישר מר אשכול את הצהרתה של שרת
החוץ בכנסת והצטרף לתקוה, כי תאריך החקיקה בבונדסטאג יוחש.
ראש הממשלה דחה את הדעה, כי הצהרתו של מר נאצר ב"לה מונד"
כי הוא תומך בפירוז גרעיני של הים-התיכון מהווה שינוי כל-שהוא.
האומנם אפשר לבנות מינה וביה על הצהרה מעין זו, שבה נאמר גם אגב, -
לפי הכחבה - כי אין נאצר חושב שפתרון בעית ישראל הוא במלחמה?
כמעט אורו עיני - אמר מר אשכול - כאשר קראתי כחבה זו, אבל בדיקת
התוכן העלתה כי "לא דובים ולא יער" נאצר בשיחתו עם העתונאי הצרפתי,
אף לא הזכיר את המלה ישראל. הוא דיבר על פלשתינא.
עם זאת הטעים מר אשכול, כי הוא מוכן להפגש עם מר נאצר
או עם כל מנהיג ערבי אחר בכל עת ובכל סעה והוא בטוח כי סביב שולחן
הדיונים יווכחו כי אמנם ניחן לישוב את הכל הבעיות בדרך של מ"מ.
מר אשכול חזר והטעים גם את נכונותה של ישראל לשלם פיצויים לפליטים
הערבים בהנאי כי הדבר ייעשה במסגרת פתרון הבעיה ובהנאי שיינתן
לשם כך סיוע בינלאומי ושיילקחו בחשבון תביעותיהם של חצי מיליון
היהודים פליטי ערב אשר השאירו מאחוריהם את רכושם הם.

החביעה כלפי ארה"ב

בחשובה לשאלה האם אספקת טילי "הוק" על-ידי ארה"ב תספק את צרכיה הבטחוניים של ישראל לעתיד הקרוב, השיב מר אשכול, כי הטילים מהווים הגנה נגד מפציצים, אבל אם לקחת בחשבון את צרכי ההגנה הכוללים של ישראל, יש לראות את ההתפתחויות שכבר אירעו והעולות לבוא במדינות ערב "ועלינו להוציא את המסקנות הדרושות".

ובהקשר זה הטעים כי אכן משוכנעת ישראל, כי מטרתה של ארה"ב במזרח התיכון היא קידום השלום והיציבות וישראל מעריכה את הסיוע שהיא קבלה ומקבל מארה"ב, אך החרומה /הטובה והחשובה שארה"ב יכולה לתרום היא בנקיטת אמצעים למניעת היווצרותם של נסיבות אשר יאפשרו התקפה על ישראל והיה זה מועיל אם ארה"ב היתה מתמידה בטאמצייה להביא את מדינות ערב לנטישת דרכן של מדינות-לוחמיות ותכנות למלחמה.

מר אשכול הביע אמונחו כי היחסים המצויינים הקיימים עם צרפת יימשכו ובחשובה לשאלה בדבר יחסי ישראל-סין אמר כי ישראל רוצה ביחסי ידידות עם כל המדינות הרוצות ביחסי ידידות עם ישראל וישראל לא אחת הביעה רצונה ביחסים הדוקים יותר עם סין העממית.

אגב, בקשר להחכחיות אשר מר בן-גוריון ניהל בחדשים האחרונים עם מספר ראשי מדינות, אמר מר אשכול כי העניין הוא עדיין ב"התהוות", היינו כי עוד לא הגיעו תשובות מכולם. "כאשר יבואו הח-ובות נלמד אותן, נתייעץ ונראה. רק כעבור זמן אפשר יהיה לדעת מה נשיב ומה משיבים".

מיזוג גלויות

מר אשכול לא השיב ב"הן" או "לאו" לשאלה אם בכוונתו להמשיך ולקיים את התפקיד של יועץ למיזוג גלויות, אני בוחר היום - מאר - "שהממשלה כולה תהיה בתוך התודעה הזאת". כאשר התחילה העליה ההמונית, אמר, סברו שמיזוג הוא ענין של דור אחד "ואני עכשיו אומר לעצמי שזה ענין של דורות אחדים וגם זה - אם נפעל ונעשה בכל השטחים: שיכון, תעסוקה וכו' ומעל לכל בחינוך". וכמובן, עלתה גם שאלה ה"שוק" ובענין זה - אמר - הערכתו לא השתנתה גם עם שינוי התפקידו: ענין השוק מהווה גורם מרכזי לגבי הכלכלה הישראלית. לאור המו"מ עד כה אין לנו יסוד להיות "מדושני עונג" ולרווח נחת ממנו, אך לא רצוין לבטל מה שהושג ולא אבדה החקוה כי "נפרוץ לנו דרך או שביל או ניהיב לשוק המשותף".....

שכחים לאשכול בעתונות האמריקנית

הופעתו הראשונה של ראש הממשלה ושר הבטחון מר לוי אשכול במסיבת העתונאים הראשונה - ערך, זכתה לשכחים על ידי העתונות האמריקנית "אשכול יחפש בזהירות פתח לשלום עם הערבים" - נאמר בכותרת של "ניו יורק טיימס". ואילו העתון "ניו יורק הראלד טרביון" הכתיר את הידיעה ממסיבת העתונאים בכותרת "ראש ממשלת ישראל מציע ענף עץ זית לנאצר".

כחב "ניו יורק טיימס" טבור, כי אשכול יוסיף בדרך כלל ללכת בחוואי המדיני של בן-גוריון, אך יחד עם זאת הודעתו של ראש הממשלה "עשה רושם בגישה יותר גמישה ומעודנת לבעיות הנצבות בפני ישראל". הכתב מחאר את אופן החשובות שנחן מר אשכול לשאלות הכתבים, וכחב כי החשובות "ניתנו על-ידי אדם המגשש בזהירות את דרכו לשטח

חדש בחפקיד הזר לו במקצה והמטיל עליו אחריות כבדה".

כתבו של "הראלד טריביון" הדגיש את העובדה, כי מר אשכול השחמש בחארו של נאצר כנשיא מצרים, בעוד שמר בן-גוריון ופקידים אחרים, קוראים לו בדרך כלל "רודן מצרים", או "הקולונל נאצר".

כתב זה מציין כי הפגישה שקיים ראש הממשלה אחמול עם עתונאי החוץ ואחר כך עם עתונאי הכירה גילחה אותו כ"בעל אישיות חמה ובלתי אשמית, מלא הערות הומוריסטיות, שהיוו ניגוד חריף לקודמו שנזקק בדרך כלל לנימה חמורה, חקיפה ומתעלית של איש החזון".

העתון "ניו יורק הראלד טריביון" הקדיש גם מאמר ראשי למסיבת העתונאים של ראש הממשלה. בהגדירו את הצעתו של מר אשכול להיפגש עם נאצר כ"נבונה" קורא העתון גם לנאצר "לגלפת חבונה דומה, לשקול כרצינות את ההצעה הישראלית ולהתייחס אליה ביותר כובד-ראש מאשר ליוזמה ישראלית קודמת".

בעל המאמר מסיים, כי "השינויים בממשלת ישראל מהווים הזדמנות טובה לשני הצדדים לבחון איש את רעהו בקור-רוח ולחור אחרי אפשרויות לטובה שני הצדדים שיסתיימו בהסדר המחלוקת".

ביצים שלא הטיל

כשנשאל ראש הממשלה האם הוא מסכים לדעתו של שמעון פרס, כי מדיניות הממשלה צריכה להיות פונקציה של רכש, השיב: קודם כל מחארים את פל השד על הקיר, אחר כך יש שר ומרביצים בו. אינני מחאר לעצמי שפרס אמר רק זאת ולא הייתי רוצה שידגירו אותו על ביצים שלא הטיל אותן....